

गेल्या ४५ वर्षांत शासनाने जकातीला पर्याय शोधण्यासाठी सुमारे १४ ते १५ वेगवेगळ्या नावाने समित्या स्थापन केल्या . १९५९ साली जकातीला पर्याय शोधण्यासाठी पहिली समिती स्थापन झाली तिचे नाव होते मीनु मसानी . मीनु मसानी समितीने जकात कराचा उल्लेख राष्ट्रीय संपत्तीची उधळण 'अपव्यय' असे संबोधले .

त्यानंतर १९६३ साली रफीक झकारीया समिती या नावाने स्थापन झाली . त्या समितीने सुध्दा जकातीला जोरदारपणे विरोध केला व जकात रद्द करा असे ठासून सांगितले .

त्यानंतर १९६६ मध्ये नामवंत अर्थतज्ञ श्री . तरलोक सिंग यांच्या अध्यक्षतेखाली योजना विभागाने तरलोक सिंग समिती स्थापन केली . तरलोक सिंग समितीने जकातीचा उल्लेख नैसर्गिकरीत्या त्रासदायक व विकास थांबवणारा असा केला .

त्यानंतर ग्रामीण व शहरी संबध समितीने सुध्दा ऑक्ट्रॉय रद्द केला पाहिजे असे ठामपणे म्हटले आहे व हा कर व्यापार, वाणिज्य तसेच औद्योगिक वाढीसाठी मुख्य अडथळा असल्याचे म्हटले आहे .

त्यानंतर १९६७ साली वि व्ही केसकर समितीने सुध्दा जकात कर हा मोठा अडथळा असल्याचे म्हटले आहे .

त्यानंतर इस्टीमेटस् समितीने १९७५ साली सुध्दा जकात रद्द व्हायला पाहिजे असे म्हटले आहे .

त्यानंतर खालील समित्याः

वांछु समिती,

एस एच वानखेडे समिती,

एल के झा समिती,

राजा चैल्लीया समिती,

पी . डी कसबेकर समिती,

सदाशिवराव तिनईकर समिती, पांडे समितीने जकात करास आर्थिक वाढ खुंटवणारा, अत्यंत धोकदायक असे संबोधले .

तदनंतर विजय केळकर समितीने व्हॅट लावल्यानंतर राज्यात सर्व प्रत्यक्षकरामध्ये एक समानता हवी असे म्हटले होते . तसेच व्हॅट लागू झाल्यानंतर इतर दुसरे कर व्हॅटमधे समाविष्ट करणार असे म्हटले होते .

महाराष्ट्रातील अनेक व्यापारी-उद्योजक संघटना जकात हटवण्यासाठी जास्त तीव्र लढा गेली ३४ वर्षांहून अधिक काळ (१९८६-८७) पासून देत आहेत .

१९८६-८७ मध्ये महाराष्ट्रातील सर्व व्यापारी, उद्योजक व वाहतुकदारांनी जकात हटवण्यासाठी एकत्रित येऊन जोरदार लढा दिला होता . सतत ८ दिवस वाहतुक, दुकाने, कारखाने सर्व बंदमध्ये सहभागी झाले . लोकांना, गॅस पुरवठासुध्दा होऊ शकला नाही . बंदमध्ये शक्यतो मोठे लोक मोठ्या कंपनी सहभागी होत नाहीत परंतु त्या काळात श्री . रामकृष्ण बजाज, नलीन के विसनजी यांच्यासारख्या मोठ्या हस्ती सुध्दा सामिल झाल्या होत्या . मा . शंकरराव चव्हाण तेव्हाचे मुख्यमंत्री होते त्यांनी व्यापारी उद्योजकांच्या प्रतिनिधींना जकात रद्द करण्याचे स्पष्ट आश्वासन दिल्यामुळे बंद व आंदोलन मागे घेतले गेले . परंतु माननीय शंकरराव चव्हाण यांची केंद्रात बदली झाली आणि जकातही रद्द झाली नाही .

२०११ साली राज्य शासनाने जकात व स्थानिक संस्था कराचा अभ्यास करण्यासाठी राज्याच्या अर्थ विभागाच्या प्रधान सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन केली . त्या समितीने सुध्दा जकात रद्द केल्यामुळे पारगमन शुल्क वसुली सुध्दा रद्द करण्यात यावी असे सुचविले व एलबीटी अंतर्गत कराच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने उपस्थित होणारे तंटे सोडवण्यासाठी स्वतंत्र यंत्रणा निर्माण करण्यात यावी परंतु अशी यंत्रणा निर्माण झाल्याचे दिसत नाही .

हया सर्व समित्यांनी थोडक्यात जकात रद्द व्हायला पाहिजे असेच म्हटले होते .

जर शासनाने आता जकात/स्थानिक संस्था कर रद्द केला नाही तर त्यांचा भार सर्व साधारण जनतेवर पडेल कारण की व्यापारी आणि उद्योगांवर येणारा पैशांचा बोझा पर्यायाने ग्राहकाला सोसावा लागेल तसेच इतर वस्तुंसाठी व्यापारी सुध्दा एक ग्राहकच असतो .

आता जकात व एल बी टी रद्द करण्यासाठी व्यापारी आणि उद्योजकांनी जी लढाई चालु केली आहे ती आता इसपार किंवा उसपार असणार आहे . आम्हांला खात्री आहे सरकार योग्य निर्णय घेईल कारण की व्यापारी आणि उद्योग यांची कर भरण्यास कधीही ना नव्हती त्यांचा विरोध आहे तो ज्याप्रकारे कर वसुल केला जात आहे आणि जे इंस्पेक्टर राज व्यापाऱ्यांवर लादले जात आहे त्यास व्यापाऱ्यांचा कडकडीत विरोध आहे .

डॉ . मधुसूदन खांबेते

कोसिआ, टिसा व ठाम हया व्यापारी आणि औद्योगिक संघटनांचे अध्यक्ष आहेत .